

Karl August Nicander

Nya dikter. Första häftet. Konung Enzo

Stockholm. Tryckte hos Johan Hörberg, 1827. På Normans & Engströms förlag.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/NicanderKA/titlar/NyaDikter1b/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2428275-faksimil>

Ex. A.

NYA DIKTER

KONUNG AF ENZIO,

KARL AUGUST NICANDER.

FÖRSTA HÄFTET.

Konung Enzo.

STOCKHOLM.

Tryckte hos JOHAN HÖRBERG, 1827.

På NORMANS & ENGSTRÖMS förlag.

NYA DIKTER

KONUNG AV ENZIO

KARL AUGUST NIGANDER

1837

1837

FÖRSTA HÄFTET

Konung Enzio.

STOCKHOLM.

Tryckt hos Johan Wörlens, 1837.

Pa Norrman & Enströms förlag.

KONUNG ENZIO,

Den siste Hohenstaufen.

LYRISK DIKT

i

Romanser.

KÖNIGS ENZIO

Dem sise Hohenstufen.

VERLAGS-GESELLSCHAFT

VERLAGS-GESELLSCHAFT

VERLAGS-GESELLSCHAFT

Romaner.

TILL
HANS KONGL. HÖGHET
O S C A R,
SVERIGES OCH NORRIGES
KRON-PRINS,
HERTIG AF SÖDERMANLAND:

underdånigst.

THE
HANS KONIGL. HOCHST
OSCAR,
SVERIGES OCH NORRIGES
KRON-PRINS,
HERTIG AF SÖDERMANNLAND:

Handwritten text, likely a dedication or preface, written in a cursive script.

Handwritten text, likely a dedication or preface, written in a cursive script.

*Quel ch'io Vi debbo, posso di parole
Pagare in parte, e d' opera d' inchiostro:
Nè che poco io Vi dia da imputar sono;
Che quanto io posso dar, tutto Vi dono.*

LUDOVICO ARIOSTO.

En Konung Enzo var i fordna tider,
Den store Fredrik Hohenstaufens Son.
Han vinner hjertan och han vinner strider;
Men lider i Bologna bojans hån.

Han dör — och Folket kring hans urna vrider
En lager under sång och pukors dån. —
Se'n lifvet grymt derur de pressat hade,
De ärans kransar mildt på stoftet lade.

När sedan fem århundraden förflutit,
En Nordisk Konung stod vid Enzios grift.
Han mycket gjort och tänkt och sett och njutit:
Krig, fred och Diktens nektar, flärdens gift.
Hans blixtar väg för Snille's stjernor brutit,
Och detta var hans skönaste bedrift.
O! allt för tidigt Norden honom miste: —
Af Wasar var han nästan näst den Siste.

Han lutad stod mot Enzios marmorurna,
Och lagerqvistar till en krona vred.

Uppå Virgilii graf de voro skurna
I en odödlig äras tysta fred.

Han suckade: hans suckan blefvo burna

På sångens vind till yngre tider ned:

"Er dag, o Hohenstauffer! re'n förlidit,

"Och snart har Wasars sol i hafvet skridit!

"Högt strålar gamla Wasasolens ära;

"För oss är intet kvar att skörda mer.

"Mot nattens haf nu hennes vägar bära:

"Hon kan ej bättre göra än gå ner.

"Den sista lager Wasakung skall skära,

"Jag här åt snilletts ljus till offer ger."

Och lagern, som hänbar i sina händer,

Hän till en Skald i fosterlandet sänder.

Dock förrän Wasasolen afsked tager,

I ungdomsprakt ännu hon skådas får.

Hon glänser klart, då hon mot vester drager,

Och tycks gå upp just när hon nedergår.

Det knyts af Hjeltehand en yppig lager

Kring sista Wasakungens silfverhår.

Förrän hans ögon sig i döden lycka,

En dubbel krona syns hans tinning smycka.

Nyss stod en Prins, som Norden fick af Söder,

Vid Konung Enzios enkla sarkofag. —

Af Minnets skörd sin unga kraft han föder,

Och Hoppet blommar i hans anletsdrag.

Fast Wasars sol ej mer på himlen glöder,
Han är vår morgon till en bättre dag: —
När afontstjernan öfver våden blänkte,
På Stjernorna, som nedergått, han tänkte.

Men Minnet är ej nog. Dess stämma klagar,
Om hon ej blandas får med Hoppets ljud.
Du tänkte, PRINS! ock på vår framtids dagar:
Och när Du snart, bredvid din sköna Brud,
Svor trohetseden, uppå Ljusets lagar,
Och eden, med vår bön, bars upp till Gud:
Då smälte, vid den klara bröllopsflamman,
Vårt *Fordom* och *Tillkommande* tillsamman.

Tag denna krans, o PRINS! — I ljusa stunder
En pilgrim den till Minnets ära band.
När snart han står, bland Söderlandens under,
Vid Enzios graf, på Arnos blomsterstrand,
Och när han går i Romas lagerlunder,
Han mins, att det var Du, hvars milda hand,
Hvars höga *Varde!* lif och klarhet skänkte
Åt hoppets ljus, som matt bland dimmor blänkte.

Från Napels sol och Majlands näktergalar,
Från Rom, som lefver än fast det försvann,
Med ljusnad blick, till Sveas berg och dalar,
Med samma hjerta återvänder han:
Och om till offer i dess tempelsalar
Han högre sänger icke bjuda kan,
Med högre låga skall hans kärlek brinna,
Och med sin tacksamhet en lager vinna.

KONUNG ENZIO.

1.

KEJSAR FREDRIK OCH ENZIO.

Lasso, chi può sperar più gloria o vanto?

SANAZZARO.

Gamla fästet vid Capraja
Göthiskt ärevördigt stod.
Sege-fanor sågos svaja
Öfver fallna kämpars blod.
I det innersta af borgen,
Efter lång och sömnlös natt,
Törnekrönt af furstesorgen,
Kejsar Fredrik satt.

Höga hvälfda fönstren fylldes
Utaf morgonstrålar re'n.
Glasets bilderprakt förgylldes
Af ett öfverjordiskt sken.
Manfred, skön i morgonbranden,
Sof mot fadrens knä i frid.
Bågen höll han än i handen;
Pilen låg bredvid.

Mildt med prinsens lockar lekte
 Andedrägtens ambravind.
 Trogna fadershanden smekte
 Drömmens rosor på hans kind.
 "O att än så ung jag vore!"
 Suckar Kejsar Fredrik då.
 Men nu svarade den store
 Peter Vinea så:

"Herre! du bör hvilan smaka;
 Ungdom bor på hennes arm.
 Hvarför som en stjerna vaka,
 Strålande på nattens barm?
 När, som solen ofvan fjellen,
 Dagens ljus du verlden ger,
 Bör du ock som hon om qvällen
 Gå till hvila ner."

Kejsarn sade: "Fjerran vike
 Sömnen! Än jag vaka vill.
 Vore jag en solens like,
 Slöt jag aldrig ögat till.
 Svänga skall jag herdestafven,
 Medan än jag är den värd;
 Slumra skola snart i grafven
 Tanken och mitt svärd."

Ja! min andes krafter domna:
 Äran till mitt grafchor går.
 Segrens gyllne örnar somna
 På min hjessas silfverhår. —
 Jag är trött att mer befälla,
 Mätt på lagrar, pris och hån.
 Skynda! till min åsyn kalla
 Enzoio, min son."

Enzio kom. Af själens vingar
 Lyftes sväfvande hans gång.
 När han talar, rösten klingar
 Som en annans skönsta sång.
 Varmt från friska läppar sänder
 Han sin morgonhelsnings ljud,
 Kysser ömt sin faders händer,
 Väntar tyst hans bud.

"Konung Enzoio!" Fredrik säger,
 "Dyre son! min ålders tröst!
 Två klenoder här jag äger
 I min hand och i mitt bröst.
 En är kärleken — och denna
 Länge varit dig beskärd.
 Tag det andra, lär att känna
 Mitt Härförarsvärd.

Till att segra, ej förtrycka
 Tag det, bär det, hedra det.
 Fast som jag, med mera lycka,
 Vandra, Son, i mina fjärr
 Mantuaner och Parmenser
 Slog du nyss med riddarmod:
 Lär ock nu de Bolognenser,
 Att du är mitt blod.

Fordom som Vesuvii flamma
 Steg jag upp mot himlens höjd,
 Oföränderligt densamma,
 Utaf inga stormar böjd.
 Nu jag röken är, som höjer
 Sig från samma offerhård,
 Men den vestanvinden böjer
 På sin himmelsfärd.

Ned ur bragdens ljusa länder
 Vinden mig mot jorden för.
 Jag vill se Neapels stränder
 Än en morgon, förrn jag dör.
 Stig nu upp, du unga låga!
 Vaticanen öfvervinn,
 Ljusets skydd och mörkrets plåga,
 Ofördunklad brinn!"

Om, när du tillbaka ilar
 Segerkrönt, du spörja skall,
 Att min kejsarkrona hvilar
 På en panna, som är kall:
 Mina lärors blomma samla
 Åt det rike jag dig gaf!
 Gjut en tår — ej mer — på gamla
 Hohenstaufens graf.”

Sonen föll sin far i famnen:
 Tårar blefvo känslans röst. —
 Manfred vid de dyra namnen
 Vaknar, flyr till begges bröst: —
 Hjeltesvärdets strålar brötos
 Präktigt uti solens sken:
 Trenne stora själar götos
 Mildt ihop till en.

SLAGET VID FOSSALTA.

*Ecco furioso a lui s'avventa
Uom grande, ch'a sembiante e guardo atroce;
E dopo lunga ed ostinata guerra
ColP aita di molti alfin l'atterra.*

TORQUATO TASSO.

Re'n morgonens öga bestrålar
Scultennas elysiska elf,
Och glänsande pansaren målar
På Ghibellin och på Guelf.
I spetsen för Guelferna skiner
Ugone; men de Ghibelliner
Anför Konung Enzo sjelf.

När Dagen med gyllene pannan
Från himmelens fäste ser ner,
Då kämpa de hårdt med hvarannan:
För spjuten man solen ej ser.
Kung Enzios manliga skara
Är stolt att den svagaste vara,
Och gäller i tapperhet mer.

Kring fält och kring flod och kring lunder
Döds-Engeln på klingorna far.
Och pilarna fly som secunder:
Det slocknar ett öga för hvar.

När solen begynner att vika,
 Och Hesperus glödgar sin sky,
 Begynna ur striden tillika
 Bolognas kolonner att fly.

Och Enzo med hängande tyglar,
 I handen ett flammande svärd,
 Förföljer de skingrade flyglar
 I segrande, jublande färd.
 De trognaste blott honom följa;
 Hvar en vill på slagtingens bölja
 Bli segren och Enzo värd.

Då hastigt, med öga, som hotar,
 Framrider en jättegestalt.
 Han rasar. Till flyende rotar
 Han ropar ett dundrande: halt!
 Det var *Lambertazzi*, den vilda:
 Och lederna åter sig bilda
 Till strid, som hans stämman befallt.

"Välkommen!" så Enzo sade,
 Till fegas och flyktigas tröst.
 Nu ha vi hvarannan, och glade
 Här lägga vi bröst emot bröst.
 Hårdt ljuder din stämman kring nejden;

Jag pröfvar om ock uti fejden
Ditt svärd är så starkt som din röst."

Det varit Heroernas gamman,
Om nu de stått opp ur sitt grus,
Att se, hur de drabbade samman,
Att höra på klingornas sus.
Det syntes som vore det maken
Till Michaels kamp emot draken:
En strid mellan Mörker och Ljus.

Den eldige Enzio klyfver
Sin fiendes pansar — och då
Hans fåle vid hugget sig yfver
Och lyfter sig upp i det blå;
Men fiendens halkande klinga
Begravdes i klipparens bringa,
Af harm att ej Enzio nå.

Då sönk han, med ögonen lyckta,
Och Enzio föll i hans fall:
Och segrande skarorna flykta
Som vågor i brusande svall. —
"Ve oss och de lagrar vi skära!
"Vår Konung är fallen, vår ära:"
Så höres de flyendes skall.

De trognaste, kämparnas kärna,
 Ej glömma hvad äran dem lärt.
 Med hotande dödar de värna
 Ett lif, som är tusendes värdt.
 Förgäfves — ty härarnas lycka
 Ses kransen från segraren rycka:
 Hon den åt de slagna beskärt.

Bologna har flytt sig till ära:
 Ugone är segrarens namn,
 Och Enzios Riddare bära
 Sin lager i bojornas famn.
 Sjelf sitter Kung Enzo fången,
 Och bytte väl gerna med mången,
 Som funnit i döden sin hamn.

Och Solen går rodnande neder;
 Hon gråter af tårar en flod.
 Beställsam sig skymningen breder
 I dalen, der slagtningen stod.
 Kring liken re'n örnarna segla,
 Och darrande stjernorna spegla
 Sin glans i de bleknades blod.

Men Enzoio, som krönikan säger,
 Bland segrarnes jubel och ståt,
 Låg stilla och tyst på sitt läger,
 Men hvarken i sömn eller gråt.
 Två tankar allena han hade:
 Två ord, och ej mera, han sade:
 "Mitt svärd!" och "Min fader! förlåt!"

DEN FÅNGNES TRIUMF.

A quante Ninfe per lui sospirorno!

POLIZIANO.

Aurora vaknad höjde rosenkinden
 Uppöfver österns himmelsblåa berg.
 Hon andades: den glada östanvinden
 Ur sina lagerslott och myrtentjäll
 Flög ut, omfamnade med varma vingar
 Italiens Eden, prydt af vårens krans.
 Allt rörs och lefver. Herdens stämma klingar
 I doftfull dal, bland glada hjordars dans.
 Bolognas dömer blänka, tornen glimma
 Af solens guld bland glesnad silfverdimma.

Från Sanct Petronii torn med fulla toner
 I långsam gång hörs högtidsklockan gå.
 Med Irisprakt, i skimrande festoner,
 Triumfens låge hvälfves mot det blå.
 Musikens ljud ett väntadt tåg bebåda:
 Palatsen liksom smälta bort i glans.
 Från fenstren tusen sköna tärnor skåda
 På gatan ned emellan rosors krans,
 Som Sanzio's skönsta englahufven sitta
 Och fram ur morgonrodnans gloria titta.

Triumfen börjar. Främst i tåget dansar
 Af sköna gossar fram en yppig vår.
 De bära grönt med guld. Man inga kransar,
 Blott rosenknoppar ser i deras hår.
 De le så mildt. De Segrens hopp betyda.
 Tolf undersköna ynglingar dernäst,
 Dem brynjans stål och blåa mantlar pryda,
 Uppträda, sex till fots och sex till häst.
 Till slag de höja svärd. Segrens sommar
 Kring deras fulla, friska former blommar.

Victorian der, af hvita fålar dragen,
 Utbreder segertecknens härlighet,
 Och *Ryktet* glädjetidningen för dagen
 Utblåser gällt ur smattrande trumpet.
 Nu lagerprydd en del af hären tågar
 I leder fram, med sång och öfvermod.
 På sköldarna i granna färger lågar
 Fossaltas namn bredvid Scultennas flod.
 Och så de ädla fångars skara följer,
 Dem ingen lager, men dock äran höljer.

Nu kommer Enzo. Skön, som dagens stråle
 Klar glänser upp från mörka skyars bädd,
 Han sitter på en kolsvart, morisk fåle,
 I snöhvīt, guldbebloommad atlas klädd.
 Ur örnpriidd silfverhjälm, kring hvilken brinner

En krona af juveler, rikt hans hår
 Kring skuldrorna i gyllne lockar rinner,
 Ja! ned till perlbessatta gördeln når,
 Som förr hans syster Violante virat: —
 Så var Bolognas högtidsoffer siradt.

Och utan svärd. Det bärs af andras händer,
 Men purpradt än af Bolognesiskt blod;
 Och ofta dit en yppig blick han sänder
 Med barnslig saknad och med manligt mod.
 Och vill du om hans kinders fägring fråga,
 Tänk dig i en albasterurna stängd
 Bland mossroskransar en eterisk låga.
 Som hennes glans, med rosornas bemängd,
 Allt skönt och blygt och oskultsfullt förbinder:
 Så färgen var på unga Enzios kinder.

Och hvart han blickar, och hvar hellst han tågar,
 Beundran skördar han, sin motgångs lön.
 Af bifall hvarje ynglings hjerta lågar,
 Och tärnan hviskar: "Ack! hur ung, hur skön!"
 Förgäfves Segraren *Ugone* träder
 Högtidligt fram. Man märker knappt en gång
 Hans höga later och hans purpurkläder,
 Och *Lambertazzi* till ett ystert språng
 Förgäfves ridderligt sin häst regerar: —
 Den öfvervunne ensam triumferar.

Och alla blommor, som från fönstren falla
 Ur mången liljehvit och blygsam hand,
 De mena Enzo, Enzo, alla, alla,
 Fastän de råka Segraren ibland.
 Men se — ifrån ett öppet fönstergaller,
 Som rosor smycka och som Grazier byggt,
 En lagerkrans i stilla sväfning faller,
 Och alla undra, hvart han styr sin flygt.
 Till Konung Enzios hjälm han ned sig svingar,
 Och hänger doftande på örnens vingar.

Då blickar Enzo upp. Hans ögon skåda
 Den skönsta Skönhet de i lifvet sett:
 Bolognas perla, ynglingarnas våda,
 Som kärlek skördat blott, men aldrig gett.
 Men när hon ser, att hon är sedd, hon döljer
 I sløjans snöflor kindens friska brand.
 Med mörka lockars sky hon barmen höljer;
 Men ofvan skyn, i trots af alla band,
 Två stora, svarta ögon nederstråla: —
 Och det var *Lydia Viadagola*.

En blick två hjertan till en låga tände:
 Hon fick hans eld, han hennes fick igen.
 Han kransens ljufva tyngd på hjelmen kände:
 Han rör sig knappt; han räds att fälla den.

Ej

Ej mer han nu vill se: han ögat sluter
 Kring Lydias bild, som målade sig der.
 Allena den han minnes, ser och njuter:
 Och när triumfen redan slutad är,
 Och för Senaten segrens örn sig sänker,
 Han än på henne och på kransen tänker.

4
ENZIOS DOM.

Mirate come placido e severo.

ANNIBAL CARO.

Höga Rådet i Bologna
Satt i pelarsalen troget,
För att dömma om den fångna
Konung Enzio, lugnt och moget.
Tio voro de, som buro
Domarstafven der, och svuro
Heligt hålla sig vid lagen, —
Den de stiftade för dagen.

Intet fåfängt ord de spilla;
Allt går till förfärligt stilla.
Lyssnarn kunde, när han lade
Invid dörren till sitt öra,
Deras hjertan klappa höra —
Om de några hjertan hade.

Cardinal Octaviano,
Den min Sångmö ej förgäte;
Sitter på ett upphöjdt säte,
Stilla, blek, inom sig sluten,
Liksom utur klippan bruten;
Någon gång likväl han skickar,
Såsom pilar, skarpa blickar

In i domarenas själar,
 Helge Fadrens ädla trålar.
Ippolito Loredano,
 Statens Förste Consul tager
 I sin hand en marmorurna,
 Och derur högtidligt drager
 Lifvets eller dödens lotter,
 Utaf Tidens äldsta dotter,
 Ödet, tecknade och skurna.

Sina hufvuden de lutat
 Re'n tilsammans och beslutat.
 Intet fåfängt ord de spilla;
 Allt är så förfärligt stilla.

Dörren slås opp. Från alla kanter
 Strömmar folket till. Drabanter,
 Väpnade med hillebårdar,
 Tjenare i fridens gårdar,
 Som med bistra stämmor ryta,
 Genom folkets massor bryta
 Väg för Enzoio, som skall föras
 Inför Rådet — ej att höras,
 Men på en högtidlig timma
 Stum sin lefnads dom förnimma.
 När han nalkas, upp sig höja
 Senatorerna och böja

Stolta hjessor. Kungens krona,
 Om ej Kungen, vill man skona.
 Folkets flod nu framåt rusar,
 Och i tvenne grenar brusar
 Omkring Enzo. Alla ömma
 För hans räddning. Skaror strömma
 Nu till höger, nu till venster:
 Här i nicher, der i fenster
 De med nitisk ifver klänga,
 Eller på hvarannan hänga,
 För att se, och höra talen:
 Och ej blott i domarsalen,
 Men i närbelägna salar.
 Böljorna re'n stilla svalla:
 Hastigt lägga de sig alla;
 Ty den Förste Consuln talar:

"Konung Enzo! unge Hjelte!"

"Stor i allt, fast ej till åren;"

"Skön du är, i ungdomsvåren,

"I ditt ridderliga bälte.

"För din krona, för din ära

"Vi en skyldig vördnad bära.

"Kungavakt dig Folket gifver:

"Konungsligt ditt fängsel blifver.

"Kring dig skola blommor dofta:

"Ädlingar dig tjena: ofta

"Sköna Tärnor för dig dansa,
 "Och din sköld med blommor kransa.
 "Konung! så du ärad blifver.
 "Detta dig Bologna gifver."

Och ett bifallsrop man hörde
 Ifrån folkets läppar ljunga.
 Stilla Enzo stod, den unga;
 Ej ett anletsdrag han rörde.

Åter tyst i alla salar;
 Ty den Förste Consuln talar:

"Fredriks Son! Din fader varit
 "Kyrkans gissel och de frommas.
 "Hårdt han emot oss förfarit,
 "Och vår ringhet stolt begabbat.
 "Derför bannets stråle drabbat
 "Kejsarn, och hans segerblommas
 "Blad strös ut som stoft i vinden
 "Af de små, dem han försmädat,
 "Af de ringa, dem han hädat.
 "Unge Prins med rosenkinden!
 "Hämnaren i skyn har gifvit
 "Dig åt oss. Vår lön du blifvit
 "För de djupa sår, som svidit,
 "För den smälek, som vi lidit.

"Inom murar, inom galler,

"Utan räddning, utan fara,

"Sköna ros! vi dig bevara,

"Tills du vissnar, tills du faller.

"Glänsa skall du, oss ett minne

"Af den höga hämbedriften.

"Som en lampa, gömd i griften,

"Klar, men fången, skall du brinna:

"Slockna skall du ock derinne,

"Döden dig i bojan finna.

"Denna dom i sten vi skurit,

"Och med helig ed besvurit.

"Den är fast, och icke jäfvig

"Utaf tider eller öden:

"Den är såsom lifvet evig.

"Och oblidkelig som döden."

Då var slut med folkets tjusning.

Genom salen gick en susning

Af en suck, som långsamt dog —

Dog — men Konung Enzo log.

5.

LYDIA VID LAMPAN.

*De la sua labbia si mova**Uno spirto soave e pien d'amore,**Che va dicendo a l'anima: sospira!*

DANTE ALIGHIERI.

Hon satt vid lampan. Ute låg naturen

I sin Endymionssömn, i midnattsstunden.

Från syskonblommor i orangelunden

Af vestan blef en kyss till Lydia buren.

Och murgrönsrankan smög sig uppför muren

Igenom öppna fenstret in, och lekte

Med silkeslockarna, och kinden smekte:

Och siskan slog ett slag i myrtenburen.

Då faller klar en tår på Lydias slöja,

En bild af tanken, som i hjertat bäfvar: —

Med rosors blad hon läggerENZIOS namn.

Som fjäriln syns från rosens barm sig höja,

Så sången mildt från Lydias läppar sväfvar.

Hon den förtror åt nattens tysta famn:

"Till dig en tyst, bevingad suck jag sänder,

"O Enzo! ärans himmelske Martyr!

"Den fria till den fångnes fötter flyr,
 "Och till hans hjerta med en bön sig vänder.

"Jag trotsar svärd: jag räds ej Stygens stränder.
 "Min späda fot ej farans törnen skyr;
 "Vid Amors eld, mig mer än solens dyr,
 "Jag frälsar dig utur förtryckets händer.

"Att du ej hårdt min veka hand förskjuter,
 "Då kärleken i den sin styrka gjuter:
 "Att du mig dömmar mildt: se der min bön!

"Att se dig fri långt hän från mig försvinna:
 "Att se ditt namn på ärans himmel brinna:
 "Och dö af sorg och fröjd — se der min lön!"

6. ENZIOS SÅNG OCH SUCK.

*Li Tre perfetti in un perfetto intero
Vidi congiunti; et rivederlo spero.*

CARITEO.

Nattens Englar än sig spegla

Uti daggens klara droppe;

Mina tankar, tidigt oppe,

Sorgsna, utan ankar segla

Öfver mina tårars flod:

Sorgset är mitt mod.

Se, en silfverstråle faller

Ned ur skyn — mitt hjerta bäfvar —

Och min faders ande sväfvar

In igenom fenstrets galler,

Hviskar sakta till mig ner:

"Enzio! Jag är ej mer."

"Store Fader!" så jag svarar:

"Natten mig med sorg betäcker,

"Dagen mig till sorger väcker. —

"Du är fri. Ditt namn förklarar

"Minnets, ärans ljusa dag.

"Fader! Du är mer än jag."

(han nedlägger cittran).

Mild var din död, o Fader! — Stilla löstes
 Vid Manfreds bröst, ach ej i Enzios armar,
 Din stora själ utur sin fallna hydda,
 Som gaf tillkänna än i sin ruin,
 Att hon en härlig Kejsarboning varit.
 Din ande, van att handla sjelf på jorden,
 Af sina storverk sist herculiskt trött,
 Vid lifvets lek och tidens jämmer ledsen,
 Stod upp och gick — och döden kom för sent:
 Han fick ej mer än sluta till ditt öga.
 Din hädangång din sista *handling* var;
 Den är det sista *lidandet* för andra:
 Så blir den ock för Enzio en gång.

Du hade mycket segrat, mycket vunnit,
 I ljusets tjenst, och hvarje din förlust
 Blef genom strålen af din andes kraft
 En vinst för sanningen och menskligheten.
 Det enda Hopp, som bittert dig besvek,
 Var Enzio. Enzio stal ifrån din panna
 Ett lagerblad. Han fällde det i striden,
 Och i sin flygt Bologna tog det upp,
 Och prydde sig dermed, och söng om seger.
 Se, denna tanke är min enda boja;
 Ty kroppens boja gör mig mera fri
 Och fängelset är mig en ljusets skola,
 En Platos Skola, i hvars pelarhvalf

Hvar timme är en republik af tankar,
 Och hvarje tanke en odödlighet,
 Af hvar minut jag mera lärt härinne
 Än af de tjugu hela år tillsamman;
 Dem jag på glädjens rosor dansat bort.
 Men om jag äfven tusen marter led,
 Och sorgens mask sög ut hvar droppe saft
 Uti mitt väsens blomma, vill jag dock
 Se ut som vore jag en glädjens gunstling.
 Om någon gång min känsla hemligt gråter,
 Ett evigt löje sväfve kring min mun,
 Och oförvissneliga blommor blomstre
 Uppå min kind! Odödlig ungdom gjute
 Sitt rosensken kring mina friska lemmar,
 Att de som fjettrat mig, må tro och frukta,
 Att i ett paradys de satt sin *Ros*,
 Missunna mig min bojas salighet,
 Och drifva mig med svärd ur dessa murar
 I rymden ut till friheten och ljustet!

O ja! mitt fängelse ett Eden är,
 Ett nattligt Eden under månens strålar.
Den sköna Lydias Bild, som tiden grymt
 Vill bleka ur, men icke kan — *Min Cittra*,
 Och denna *Krans*, som vissnat såsom krans,
 Men såsom Minne grönskar frisk ännu:
 Se, dessa Tre mitt fängelse förvandla

Till en elysisk verld med träd och blommor.
 Ach! såg en blick af *Lydia* blott hitin,
 Fick hon blott se, hur väl jag Kransen vårdar,
 Fick Cittran klinga hennes namn för Henne:
 Då blef mitt fängelse i samma stund
 Ett morgonsolens Paradis — en himmel.

7.

SILVIO OCH ASINELLI.

*Che vuol dir questo, che tu
se' così avvillupato?*

F. SACCHETTI.

ASINELLI.

Unga Silvio! svara,
Hvarfrån kommer du
Tyst i morgonstunden?

SILVIO.

Broder! följ mig bara
In i poppellunden:
Allt jag vill förklara. —
Vet, jag kommer nu
Tyst i morgonvåkten,
Höljd i denna dräkten,
Från Kung Enzios borg,
Der den sköna fången
Leker fri, med sången
Lycklig i sin sorg.

ASINELLI.

Säg, hvi manteln höljer
Vid och tung din lätta
Sefiriska gestalt?
Hvarför så du döljer
Dina anletsdrag?

SILVIO.

Asinelli! detta,

Mycket mer och allt

Vill jag dig berätta;

Jag vet mycket, jag.

När som månen träder

Upp, i solens kläder,

På sin thron, den blå,

Nästa gång — det lyster

Lydia, min syster,

Att i Silvios kläder

Till Kung Enzo gå.

Ej Bolognas stjärna

Har Neapels glömt:

Lydia, stackars tärna,

Älskar Enzo ömt.

Hvad hon hållit långa

Sköna tal för sig!

Hvad hon många, många

Gånger kysste mig!

Kunde jag väl, svara!

Obeveklig vara,

Och ej Lydia lofva

En så ringa gåfva

Som min högtidsdrägt,

När hon bad så täckt.

Om hon längre bedt mig,

Flera kyssar gett mig,
 Sammetsdräkten gröna
 Och mitt svärd så blått,
 Och min falk, den sköna,
 Hon på köpet fått.

ASINELLI.

Som sig Luna sänker
 Till Endymion, så
 Äfven Lydia tänker
 Till Kung Enzo gå.
 Hon vill honom skåda:
 Henne dyrkar han.
 O hvad fröjd för båda
 Att få se hvarann!

SILVIO.

Lik en munk, i kappa,
 Hörs jag ofta klappa
 Uppå borgens port.
 De då öppna sakta,
 Flyktigt mig betrakta,
 Och så går jag fort.
 Om nu Lydia döljer
 Sina anletsdrag,
 Sig i manteln höljer
 Just så här, som jag,
 Att hon är en qvinna,
 Ingen menska tror;

De i Lydia finna
Endast Lydias bror.

ASINELLI.

Lydia, den förklädda,
Vill då Enzo rädda?

SILVIO.

Ja.

ASINELLI.

Vill *du* det?

SILVIO.

Nej!

Nej! det vill jag ej.
Att få handla ensam,
Hon mitt löfte fått:
Faran blir gemensam;
Äran hennes blott.
Förr jag vill väl pröfva
Svärd i stridens lek,
Än mot staten öfva
Ett barmhertigt svek.
Vet, jag fälla tänker
Några kämpar neder
Ur vår oväns leder,
Fast jag än är ung,
Förrn jag frihet skänker
Fiendernas kung.

Asi-

ASINELLI.

Ach, hvad vishet svallar,
 Lik en ymnig sjö,
 Ståtligt från den unga
 Gossens späda tunga!
 Med en mäktig hälsning
 Ärans röst mig kallar
 Att för Enzios frälsning
 Handla eller dö.
 Glad jag faran delar,
 Kosta hvad det vill!

SILVIO.

Broder! Lycka till!
 Om du målet felar,
 Blifva brända slott,
 Bojor, dom och nesa,
 Landsflykt — lycklig resa!
 Din beskärda lott.
 Jägarhornet skallar:
 Morgonrodnan svallar
 Ned ur himlens sal.
 Nu är nöjets timma;
 Daggens silfverperlor,
 Som i gräset glimma,
 Re'n af vakna ärlor
 Plockas i grön dal:
 Solens strålar svalla

Ut i gyllne prakt.
 Hör du, hornen skalla:
 Jag skall ut på jagt,

A SINELLI.

Nej! mitt mod ej felar:
 Lyckan hjälper till.
 Glad jag faran delar,
 Kosta hvad det vill!

2.
ENZIO OCH LYDIA.

Vieni a quest' ombre ed alla dolce aretta,

Che fa mormoreggiar ogni ruscello,

A canti dolci d'amoroso uccello:

Questa da te per patria sia eletta!

LORENZO DE' MEDICI.

ENZIO.

Är det väl sannt? är då saknadens slöja
Ryckt från min själ och min blick? är det hon?
Får jag mitt knä och mitt anlete böja
Inför Behagens och Kärlekens thron?
Lydia! ja! vid de lågor der brinna,
Hviskar en Gud i mitt bröst: "det är du."
Qvalet och bojan och minnet försvinna
Allt för det sköna, gudomliga *Nu*.

LYDIA.

Nu en blomma är i Minnets lunder,
Flygtig som en ros, och skön som den.
Fostrad är hon utaf Hoppets Stunder:
Knappast född, försvinner hon igen.
Vissna skall hon, om jag längre dröjer;
Derför fort jag vill förklara mig.
Djerf, men darrande, min bön jag röjer:
"Enzio! låt mig frälsa dig!"

ENZIO.

Lydia! när mina fjettrar du bryter,
 Re'n du mig fångslat med kärlekens band.
 Boja mot boja allena jag byter,
 Bunden och frälst utaf Lydias hand.
 Lycklige Enzio! Stolt i din boja
 Trotsar du skiftenas brusande haf,
 Rik i ditt slott eller arm i din koja,
 Kung öfver ödet och Lydias slaf.

LYDIA.

Ingen börda tidens hand dig gifve!
 Ingen boja ger dig Lydias hand.
 Kronans tyngd din enda börda blifve!
 Ärans kransar dina enda band!
 Ila fri till dina ärfda länder
 I det tjusta folkets öppna famn:
 Sänd kring verlden ut från Napels stränder
 Som en svan ditt hjältenamn!

Tårar Kejsar Fredriks minne fira:
 Han har lefvat. Conrad är ej mer.
 Enzio! fatta deras gyllne spira,
 Rädda ljusets sjunkande baner!
 Genom skuggan af den dunkla lunden
 Dufvan väg för örnen visa kan.
 Höjd mot skyn, ej mer af giller bunden,
 Sjelf till solen hittar han.

ENZIO.

Himmel! hvad tjusande taflor du rullar
 Ut för mitt öga! Jag tror dem så väl.
 Högt öfver Napolis doftande kullar,
 Lyftad af aningen, sväfvar min själ.
 Hören mig, lunder! der fåglarna qvittra,
 Hör mig, Vesuv! — I er saknade verld.
 Snart skola ljuden af Enzios cittra
 Täfla med klangen af Enzios svärd.

Lydia! följ mig! O säg, att du tager
 Enzios brinnande offer emot.
 Låt mig få lägga mitt hjerta, min lager
 Och mina blomstrande land för din fot.
 Kronan vi dela, som älskande makar,
 Hyllas af folkets och Skaldernas röst:
 Och för det fädernesland, du försakar,
 Här har du ett — vid din Enzios bröst.

LYDIA.

Enzio! kunde jag din drottning blifva,
 Vore Lydia född i kronors verld,
 Allt, o allt jag ville öfvergifva,
 Och dig följa på din äras färd.
 Kejsarson och kung! Ej samma lotter
 Ödet drog för dig och mig — o nej!
 Rädda Enzio kan Bolognas dotter;
 Bli hans maka får hon ej.

icke kom jag att din kärlek vinna:

Enzio! den åt menskligheten göm!

Du dess Genius är, och jag en qvinna:

Äran är din drottning; Lydia glöm!

Men att se dig, att dig sjelf få säga

Hvad jag hoppas, denna drägt jag tog.

Aldrig drömde jag, att dig få äga;

Att beundra dig är nog.

Nästa natt, då lyst af lampors strålar

Dig en fest Bolognas ungdom ger,

Hemligt sadlas en af Silvios fålar,

Föres tyst till marmorgrottan ner.

Planen är min skapelse. Jag pröfvat

Menskors sinnen liksom stjernors lopp.

Alla hinder med mitt guld jag döfvat,

Alla faror med mitt hopp.

Riddarn Asinelli väl du känner:

Han har vakten inom borgen än.

Samma eld, som mitt, hans hjerta bränner;

Han din räddning vill: han vågar den.

Lyd det råd han hviskar i ditt öra,

Och, i trots af hvilka band som hellst,

Ärans älskling vi till frihet föra:

Morgonsolen ser dig frälst.

ENZIO.

Fri utan dig må ej solen mig skåda!
 Nej! under skydd af de älskandes Gud
 Lyse hon mildt på de lyckliga båda,
 Lydias brudgum, och Enzios brud!
 Jag skulle fly — och åt hämnande öden
 Lydia offras — o Lydia! nej!
 Dela min frihet du skall — eller döden
 Famna oss båda. Jag lemnar dig ej.

LYDIA.

Glömska blir det enda straff, mig ämnas:
 För all fara kan jag slumra tryggt.
 Vet, Bologna är för stolt att hämnas
 På en kvinnas lif en Konungs flygt.
 Men — om inga mindre offer gälla,
 Om ditt bröst för bönen sluter sig,
 Jag mig sjelf med denna dolk vill fälla
 Som ett offer ned för dig.

ENZIO.

Älskade grymma! Välan, jag dig lyder.
 Räddningens Engel! jag vördar ditt bud.
 Snart mina lockar med kronan jag pryder,
 Snart bär jag svärd och min kungliga skrud.
 Då skall i fejd mot Bologna jag draga,
 Härar befalla, der fånge jag var.
 Stolta Bologna med storm skall jag taga,
 Fira triumf, der jag bojorna bar.

När de förfärade tärnorna gråta,
 Kämparne bäfva för segrarens blick,
 Då skall jag lyfta min hand och — förlåta,
 Mild som du sjelf när till fången du gick.
 Glad till den darrande staden jag säger:
 "Ej för att hämnas jag tagit dig in."
 "Gif mig den skönaste blomma du äger —
 "Lydia gif mig!" Och då blir du min.

LYDIA.
 Glömska blir det enda straff, mig hämnas;
 För all fara kan jag slumra tryggt.
 Vet, Bolognas är för stolt att hämnas
 På en dvärgas lif en Konungs lyggt.
 Men — om inga mindre offer falla,
 Om ditt bröst för bönen sluter sig,
 Jag mig sjelf med denna dolk vill fälla
 Som ett offer ned för dig.

ENRIQ.
 Ålskade grymma! Vålan, jag dig lyder.
 Riddningens Engel! jag vörder ditt bud.
 Snart mina locket med kronan jag pryder,
 Snart här jag svär! och min kungliga skrud.
 Då skall i fjäd mot Bolognas jag draga,
 Härar befälla, der länge jag var.
 Stolta Bolognas med storm skall jag taga,
 Tira triumf, der jag höforna bar.

FESTEN OCH FLYKTEN.

*Un sole**Aveva fallo — — —**Ma io restai pur vinto.*

RAPHAELLO SANZIO.

Bolognas ungdom ger en fest
 Åt Enzo i borgen.
 De täfla om, hvem som kan bäst
 Utur hans hjerta leka sorgen.
 Re'n i den höga riddarsal
 Upptändas lampor utan tal.
 I borgen herrskar prakten,
 Men utom, som en mur, står vakten.

Kung Enzo sitter glad och mild
 Af lamporna bestrålad,
 En diktande Apollos bild,
 I månsken, af Apelles målad.
 Från sin olymp han blickar ner,
 På gudafestens lekar ser:
 Den glada dansens yra
 Han eldar med sin gyllne lyra.

En lagerkrans sin cirkel slår
 Omkring hans höga panna.

På läppen blommar Diktens vår,
 Den enda varande och sanna.
 Utöfver manteln himmelsblå
 Hans gyllne lockar strömma så
 Som solens strålar flyta
 Ned öfver hafvets lugna yta.

Han syns så glad, han syns så fri;
 Så klart hans öga brinner,
 Som vore häktets natt förbi;
 Han drömmer att han segrar vinner.
 Men bojan girigt griper kring
 Hans fot med stark, med magisk ring,
 Fast gudamanteln räcker
 Så långt att han dess jern betäcker.

Kring Enzios thron högtidligt stå
 De andra mindre Gudar
 Med hvita vingar och med blå
 Och stjernbeströdda rosenskrudar.
 Som *Amor* unga *Silvio* ler,
 Som *Mars* man *Asinelli* ser.
 På hjelmen fjädrar gunga:
 Ur ögat modets blixtar ljunga.

Se, Nymfer med förförisk dans
 Re'n dagens hjelte firat,

Och bildat med sin blomsterkrans
 Ett E, af kungakronan siradt.
 Men *vinets Gud*, med drufvor krönt,
 På purpur hvilar vekt och skönt.
 Af törst han än försmäktar;
 Han tål ej *Hebes* nektar.

Nu *Hercules* framträder der,
 Behöljd af lejonhuden.
 Ett vinfat på sin skuldra bär
 Den jettelika underguden.
 Mot klubban stödd, han kring sig ser,
 Och sätter fatet sakta ner.
Pan känner dragningskraften,
 Och *Bacchus* ler så mildt mot saften.

Men utur fatets rymd stå opp,
 Mildt rodnande och brydda,
 Tre *Genier*: Minne, Kärlek, Hopp
 Med lätta silfvervingar prydda.
 De sjunga *Enzios* skönsta sång
 Vid pukors sort och *Fauners* språng.
 Vid lyrors ljud, som klinga,
 Eteriskt *Nymferna* sig svinga.

Men snart tar festens dröm ett slut.
 Till uppbrott hornen skalla,

Och gudaskaran strömmar ut,
 Och vakten tröget mönstrar lalla
Filippo dock, som *Hercul* var,
 Vid fatet står med klubban qvar,
 Och vid *Kung Enzios* sida
 Ses *Asinelli* än förbida.

"Hör, *Hercules*! tror du dig om
 En verld på skuldran bära?"
 (Så *Asinelli* sade) "kom!
 Vet, farans syster heter ära." —
 "Ja!" svarte *Hercules* på stund,
 "Med Gud och Englar i förbund,
 "Och lyst af modets låga,
 "Jag vill det djerfva taget våga."

Och knäböjd *Asinelli* bad:
 Till *Enzio*: "Se dit neder!
 "Se upp! Dig vinkar stjernan glad;
 "På hoppets stig sitt ljus hon breder.
 "Din *Pegasus* vid grottan står;
 "Med dig till diktens land han går,
 "Och till din äras rike.
 "Han har i snabbhet ej sin like."

En evighet i en secund
 For genom *Enzios* hjerta.

Han bad en bön i samma stund
 Med hoppets fröjd, med fruktans smärta:
 "O stjernors Gud! förbärma dig!
 Lys mig och hölj med mörker mig!
 Bär mig uti ditt sköte
 Till mina fria ödens möte!"

Filippo ren, så stark, så bård
 Kung Enzio fattat hade
 Med vördnadsfullt men kraftigt våld:
 I fatets djup han honom lade.
 Sitt Atlas han på skuldran vrok.
 Han bar det, som ett lustigt ok,
 Så lätt igenom borgen,
 Som vingårdstärnan blomsterkorgen.

Så gick det genom slottets hvalf
 Och genom pelargången.
 Vid hvarje rop af vakten skalf
 Den unga frihetslystna fången.
 När kämparne få Riddarn se;
 Då tiga och då skyllra de.
 Filippo, som de andra,
 Får trygg emellan lansar vandra.

Svep dig i moln, du ljusa natt!
 Lys, måne! litet mindre.

På fästet blott, så mildt, så matt!
 Det stilla hoppets stjernor tindre!
 De trenne djerfva vandringsmän
 Snart målet hunnit. Se'n, o se'n
 All himlens klarhet stråle
 På Enzo och hans trogna fåle!

Lättfotad Asinelli går
 Förut till skumma grottan,
 Der frustande en stridshäst står,
 Som väntar Enzo öfvermåttan. —
 Nu månen natten gör till dag,
 Och en soldat med Judas-drag,
 Med hjälm och svärd beväpnad,
 "Halt" ropar till Filippos häpnad.

"Halt! för millioner helgon skull!
 "Hvad godt i fatet? svara!
 "En lock der hänger, gul som gull.
 "Kamrat! du för en kostlig vara.
 "Vid Sanct Petronio! Stanna der!
 "Kung Enzo du på skuldran bär.
 "Ej solen skådat tvenne,
 "Som har så präktigt hår, som denne."

Allarm i slottet! trummor gå,
 De röda facklor spraka.

Drabanter kring Filippo stå,
 Som fruktansvärda lansar skaka.
 Med makt man fatet bryter opp:
 Kung Enzo, med sitt döda hopp
 Och sina bleka kinder,
 Man finner — och drar fram — och binder.

"Fly, Asinelli!" ropar han,
 "På fålen du dig svinge!
 "Den Gud, som ensam rädda kan,
 "Till Manfreds borg din flykt bevinge!"
 Och Asinelli, snabb och vig,
 På eldig fåle svänger sig.
 Han flyr, som blix i natten,
 Utöfver dalar, berg och vatten.

Filippo, såsom klippan stum,
 I tunga jern man smider,
 Du, Enzo! i ett dystert rum,
 Vid lyckans bår med styrka lider.
 Din kraft har skänkt dig bojans lott,
 Din oskuld är ditt enda brott,
 Och midt i hoppets dager
 Din egen skönhet dig bedrager.

Ett Lejon fjettras för sin makt
 Utaf de svagas händer,

Och blomman flyttas för sin prakt
 Till Nordens köld från Gangens stränder.
 Söng Näktergalen ej så skönt,
 Han blef med fångslets natt ej lönt:
 Om dum och stum han vore,
 Han fri i myrtenlunden fore.

10.

ENZIOS SISTA SÅNGER.

*Del vario stile, in ch' io piango e ragiono
Fra le vane speranze e'l van dolore,
Ove sia chi per prova intenda amore,
Spero trovar pietà, non che perdono.*

FRANCESCO PETRARCA.

I.

1256. den 6 Januarii.

Gläd dig, Bologna! allt är slut:

Din fulla hämd du njöt.

Mitt hjertas ljus du släckte ut:

Min andes kraft du bröt.

Din sista pil mot mig lägg an,

Du djupa Mörkrets Råd!

Hvar plåga, du mig skänka kan,

Är bättre än din nåd.

Allt tyngre, tyngre fjettrar smid,

Hölj mig med länk vid länk!

Allt mera mörker kring mig sprid,

I jordens djup mig sänk!

Att mera lätt och mera fort

Min själ må se sitt ljus,

Och genom fångslets lyckta port

Må fly till fridens hus.

Det enda, som mig ära ger,
 Är att jag blir din skam.
 Jag föddes dock till något mer
 Än till ditt offerlam.

Uti min andas helgedom
 Du öfvat helgerån:
 Din hårda lag, din grymma dom
 Mig gjort till ryktets hån.

Bologna! — Häfden har en lag,
 Som är min tröst ännu:
 "Mer är att *lida* så som jag,
 "Än *handla* så som du.

II.

1257. den 12 Sept.

Hvilket månsken! hvilken qväll!
 O! jag drömde, jag var säll,
 När jag söng och cittran rörde:
 Lydia stod bakom och hörde.
 Hvarje ton blef eld — och Hon
 Själen i hvarenda ton.
 När med blixstens fart mitt finger
 Öfver gyllne strängar springer,
 Tonen gnistrar, läppen brinner

Af den klingande idé,
 Som min kärleks snille finner,
 Syns hon tjust i tårar le.
 Liksom vårens vestan föder
 Fram ur vinterns famn en ros,
 Som i middagsstunden glöder
 Och om qvällen flyr sin kos,
 Så en fläkt af Lydias anda,
 I min vinter vårens vind,
 Ljust förmår att rosor blanda
 Uti snön uppå min kind.
 O! då flammar än mitt öga;
 Till mitt mörker ned den höga
 Diktens Gudom sänker sig.
 Sången lefver på min tunga.
 Lydia ber mig mera sjunga:
 Detta thema ger hon mig:

*Tonerna af nüktergalen,
 Silfverflodens lopp i dalen
 Bilda ju naturens vår:
 Bilderna af lifvets vår
 Äro Sången och en Tår —*

"Och en Kyss" jag stilla tänkte:
 "Ach! om du en kyss mig skänkte,
 "Lydia! blott en enda gång
 "Till belöning för min sång!"

Lydia svarar: "Nej! min låga
 "Skulle då en vådeld bli,
 "Himlens fröjd en jordisk plåga
 "Och min dyrkan slafveri.
 "Alltid här på samma timma
 "Våra *Tankar* mötas ju,
 "Älskande som Jag och Du,
 "Inför stjernorna, som glimma
 "Och vår blyga kärlek se —
 "Enzio! *då kyssas de.*"

Då, i gyllne altarskruden,
 Liksom af min längtan buden,
 Pater *Angelino* står,
 Prydd af sköna silfverhår,
 Mellan mig och mellan Henne:
 Och jag hvissar: "Våra tvenne
 "Händer slut ihop till en;
 "Ett är hjertat längese'n.
 "Fader! vig oss här tillsammans;
 "Himlen håller bröllopsflamman." —
 Och då knöts med himmelskt band
 Lydias hand vid Enzios hand:
 Och så glömde han sin smärta,
 När han sönk till hennes hjerta:
 Och i samma ögonblick
 Han sin frihet återfick,

Ja! han återvann sitt rike
 Och en krona utan like.
 Hvilken fröjd och hvilken qväll!
 Ach! en gång var Enzoio säll. —

Evigt kan ej månen brinna:
 Snart blir stjernans stråle matt.
 Hvarför skulle du försvinna
 I en morgon, ljufva natt?

III.

1263. den 20 Maji.

O min Son! din bild, så skön som våren,
 Fängslar mig ännu vid lifvet qvar.
 Utaf mig du fått de gyllne håren;
 Mörka ögon som din mor du har.

Unga *Florio*
Bentivoglio!

Du är allt, som lefver af din far.

Lycklig du, att ödet dig vill skona
 För en usel höghet såsom hans!
 Bär, i stället för hans namn och krona,
 Stilla dygders afunds fria krans.

Ryktet är ett doft,
 Kronan gyllne stoft,
 Och ett irrsken rikedomens glans.

Blekt mitt minne flämtar, likt en fabel,
 Som ett barn vid midnattslampan lär.
 Spindelväfven hänger kring min sabel:
 Ser du kronan, hvad hon dammig är?

Rör dem ej, min Son!

Fort gå derifrån!

Sätt dig ned och lek med lyran der.

Kom, så vill jag lära dig att spela;
 Skönast diktens krans min tinning prydt.
 Sången blott kan lifvets sorger hela,
 Och gör gammal glädje ung på nytt.

Vid din moders bröst,

För min lyras röst

Som en svala sorgen från mig flytt.

Spela, gosse! Sångens glada yra
 Gör all verldens storm så tyst och still.
 Sitt på mammans knä, och rör din lyra,
 Sjung om mig, när du mig minnas vill!

Sköna *Florio*

Bentivoglio!

Sjung om mig, när jag ej mer är till!

IV.

1272. den 12 Mars.

Jag, Konung Enzo, grånad som ung,
 Sist utaf Hohenstauffer i tiden,
 Ser af min lefnad, så dimmig och tung,
 Natten förliden.

Trånar till Stygens förlofvade strand,
 Liksom till vattnet den solbrända liljan;
 Tecknar med fjeltrad och darrande hand
 Yttersta viljan.

Blomstrande riken och präktiga slott
 Ägde jag väl, men dem aldrig jag styrde;
 Luftslott i mängd af inbillningen blott
 Därad jag hyrde.

Sköna de voro; men nu äfven de
 Fallit till aska. Jag saknar dem icke.
 Stoft är ju allt, hvad på jorden vi se,
 Hvart vi än blicke.

Hör mig, *Alfons af Castilien*, Du
Fredrik af Thüringen, älskade fränder!
 Tagen med svärden och härarna nu
 Enzios länder!

Rycken ur *Anjous* tyranniska hand
 Spiran, och *Conradins* mördare krossen!
 Rädden mitt arf, och ur nesliga band
 Folken förlosser!

Enige blifven! och ännu en bön:
 När ifrån thronen J skiften och dömmen,
 ENZIOS skulder, hans tjenares lön
 Icke förglömmen!

Gif mig, *Bologna*! en hederlig graf,
 Trösta den maka, som lider och gråter!
 Jag deremot all den sorg, du mig gaf,
 Evigt förlåter.

LYDIA! jag skänker dig allt, hvad jag har
 Här i mitt fängelse, utom min smärta.
 Allt utan saknad jag lemnade qvar,
 Utom ditt hjerta.

Lyran och *Korset*, min tröst och mitt hopp,
Boken med Sångerna — dem må du skona;
 Men låt i flammande lågor gå opp
 ENZIOS *Krona*.

Kronan ej trycke mitt hvilande stoft!
 Gyllene prydnad ej stoftet behöfver.
 Kärlekens ros, med sitt blygsamma doft,
 Blomstre deröfver!

Ej af din fader du ärfver, min Son!
 Borgar och torn eller lagrarnas ära,
 Kronornas glans eller bragdernas dån; —

Hör på min lära:

Gud är det första. Din Skapare känn!
 Själén han tände, en tindrande gnista.
 Gnistan han fordrar som flamma igen:

Gud är det sista.

Offra åt honom, från vagga till graf,
 Blomman af handlingar, känslor och tankar!
 Han, uppå lefnadens svällande haf,
 Vare ditt ankar!

Fri eller fjettrad du är honom när;
 Vägen till honom ej bojorna hämma.
 Hela *Naturen* hans anlete är:

Sången hans stämma.

Fly till naturen, när världen är kall:
 Sjung dig till fröjd, när ditt hjerta vill klaga,
 När, vid din lyckas försåt eller fall,
 Vänner bedraga!

Tro den du älskar. Bedrager han ock,
 Torka din tår; men bedrag ej tillika.
 Bättre och sällare kallar jag dock
 Svikas än svika.

Först efter gerningen menniskan döm;
 Se ej på sol, förr'n mot hafvet hon skridit.
 Allt, hvad du gjort eller handlat, förglöm;
 Mins hvad du lidit!

Lidandets frukter de mogna ej fort;
 Sötare bli de, ju längre de gömmas.
 Mins ingen mer än du sjelf hvad du gjort,
 Då må det glömmas.

Sök ej i storm de Lycksaligas ö;
 Träffar dig storm, när du lyftat ditt segel,
 Vare du lugn, som den vindfria sjö,
 Stjernornas spegel!

Lönen i lugnet mot seglaren ler,
 Vinkar de fromma, och famnar de sälla,
 Skön som i Lago Maggiore du ser
 Isola bella.

Mödan är hvilans och njutningens frö:
 Hvila ej förr än ditt segel du refvat.
 Lefve du så som du önskar att dö!
 Dö som du lefvat!

Lyssna till lärornas varnande röst:
 Aldrig från dem och det rätta du vike!
 Nu har jag döende, Son! i ditt bröst
 Grundat ett rike.

Mörker för ögat och ljus i min själ. —
 Himmelen sänker sig öfver mig neder,
 Älskade Skuggor! jag känner er väl,
 Längtar till eder.

Lefve på jorden all Skönhet och Kraft,
 Ljusets och Hoppets odödliga gnista!
 Denna, den dyraste önskan jag haft,
 Vare min sista!

— 11. —
DRÖMMEN OCH DÖDEN.

*E in sonno placido
Sopito è il Re.*

VITTORIO ALFIERI.

Så den konungsliga fången,
Tärd af plågans eld och bojans band,
Sjungit har den sista sången:
Lyran sjunker ur hans hand.
Rädd för sol'n, som uppåt sväfvar,
Månen uppå himlen bäfvar,
Och ur molnet, der han gömmes half,
Blickar afsked in i Enzios hvalf.

Då, med strålar såsom tömmar,
Länkar sina hvita svanors spann
En af himlens skönsta Drömmar:
Ned mot jorden seglar han,
Lyfter Enzo sakta sakta
På sin char, den Sylfer vakta:
Stjernan lik på gyllne morgonskyn
Enzo somnar — och han ser en syn:

Till en paradisisk kulle,
Der en verld af blommor vällukt strör,
Drömmen i sin lätta julle
Konung Enzo stilla för.

Rundt kring nejdens vida öcken
 Ligger natten, med sitt töcken,
 Som en munkekåpa, stänkt af blod;
 Men från kullen går af ljus en flod.

På dess höjd mot himlens yta,
 Der med morgonrodnans friska svall
 Solens strålar synas sammanflyta,
 Bryts ett tempel af kristall.
 Kring dess pelare sig svänga
 Lagerrankor, rosor hänga,
 Hvilkas purpur, utaf dofter full,
 Stickas rikt af eternellers gull.

Strålände kring klippans branter,
 Uppå templets speglände kupol
 Ligger, prydd af diamanter,
 Ljusets krona som en sol:
 Och i skenet, som hon sprider,
 Enzio ser från fordna tider
 Sina fäder, efter storm och krig,
 Majestätiskt, saligt hvila sig.

Med en blick, som kunde krossa,
 Men som strålar kraft och himmelsk fröjd,
 Kejsar *Fredrik Barbarossa*
 Mäter lifvets djup och höjd.

Kejsar *Henrik* dyster sitter
 Nu allvarlig, fordom bitter.
Rätt för Nåd! på svärdet ristadt står:
 Smidd af jern är kronan kring hans hår.

Men den *Store Fredrik* präktig
 Såsom David diktens harpa slår:
 Och som Cæsar är han mäktig,
 När han svärd i handen får.
 Sjunga kan han, spanna bälte,
 Stor som Skald och stor som Hjelte:
 Såsom Segren stark, som Sängen mild,
 Bådas örn han har till sinnebild.

Konung *Manfred*, skön att skåda,
 Kunglig eld i blåa ögat har:
 Född att strida, sjunga, råda,
 Stor och ädel som sin far.
Conradin, med brustna lansen
 Och med blod på lagerkransen
 Lik en tröttnad stormvind hvilar stum: —
 Bredvid honom är lett ledigt rum.

Enzio ser dem: knä han böjer,
 Sträcker famnen; ach! han når dem ej.
 Till den bön, hans hjerta höjer,
 Skramla kedjorna sitt *Nej!*

"O jag arme!" så han gråter:
 "Ödet sig ej blidka låter.
 "Eder ära är för mig för skön;
 "Hjeltars himmel blef ej slafvens lön."

Men mot templets hvalf, det höga,
 Lyfter Enzo än en blick af hopp.
 Jordens framtid för hans öga
 Vecklar sina taflor opp.
 I en rund, på silfverstolar,
 Flammande som midnattssolar,
 Kejsare vid Kejsare han ser,
 Dem en ödmjuk verld sin hyllning ger.

Mörker deras throner täcker:
 Deras kronors sken är starkt, men kallt,
 Och ju längre raden räcker,
 Mera dyster hvar gestalt.
 Munkar der, i svarta skrudar,
 Såsom underjordens gudar,
 Stå med bälens facklor i sin hand
 Kring den sista, Kejsar *Ferdinand*.

Men från fjellens spetsar strålar
 Ned ett obesmittadt, härligt sken,
 Som med morgon rymden målar:
 Midt i kejsarkretsen re'n

Står Guldkonungen af Norden,
Gustaf Adolf. — Ej åt jorden
 Mera härlig gäfva himlen gett:
 Större Norrsken aldrig verlden sett.

Stridsman för det evigt Sanna,
 Syns han född att skapa om en verd.
Nåd man läser på hans panna,
Frid! står skrifvet på hans svärd.
 Blixtar kryssa kring hans hjessa;
 Hjeltens tankar likna dessa.
 Götha Lejon vandra i hans fjät
 Med ett lugnt och mäktigt majestät.

När till strid han svärdet höjer,
 Kejsarkronan störtar för dess makt;
 Efter den han sig ej böjer:
 Hon får ligga i sin prakt.
 Se! då ramla mörkrets throner,
 Och en lofsångs höga toner
 Brusa genom rymderna så skönt:
 Hjelten blir med *Ljusets* krona krönt.

Och de Hohenstaufer alla
 För hans öfverjordiskt ljusa bild
 Vördnadsfulle nederfalla;
 Men till dem han talar mild:

”Adle

"Ädle Proto-Protestanter!
 "Dessa Ljusets diamanter
 "Brötos först ur klippans djup af Er;
 "Jag har slipat dem — och intet mer.

"Fridens första stråle tände
 "Edra stormar, handlingar och krig.
 "Prisen Honom, som oss sände,
 "Eder först och sedan mig!"
 Så han dem i famnen sluter,
 Och kring världens rymd sig gjuter
 Blott ett enda ljus kring djup och höjd,
 Blott en enda outsäglig fröjd.

Enzio af förtjusning lågar
 Vid den stora syn, hans ögon se,
 Och beundrande han frågar:
 "O, när skall väl detta ske?"
 "Store Hjeltar!" så han säger,
 "Ingen del med Er jag äger;
 "Eder ära är för mig för skön:
 "Hjeltars himmel blir ej slafvens lön."

Men en sång i rymden klingar,
 Utaf Englar sungen, ren och skär:
 "Fri är den, hvars själ har vingar:
 "Ljuset lifvets vinge är.

"Leffe Ljuset! Hvad du handlar
 "Tiden bryter och förvandlar;
 "Evgit fritt är Tankens sköna ljus;
 "Hell dig, Lampa öfver tidens grus!"

Manfred då till Enzios möte
 I serafisk fägring sväfvat ner,
 Trycker brodern till sitt sköte,
 Och en kyss han honom ger. —
 Kyssens flamma Enzio bränner —
 Slaget af en blyxt han känner:
 Bojan faller — Enzio frälsad är:
 Står bland hjeltarna i templet der.

Nu för Lydia, som han saknar,
 Vaknad han sin dröm förtälja vill.
 Enzio! nej, du mer ej vaknar;
 Evigheten hör du till.
 Fyllda äro dina öden;
Drömmen och dess broder Döden
 Utur tidens fjättrar löst din själ:
 Sälle, fric Enzio! farväl!

Historiska Uppllysningar:

Till Första Sången.

Den store Romerske Kejsaren, *Fredrik II*, Konung af Neapel och Sicilien, af Hohenstaufernas ärofulla ätt, blef, vid slutet af en segerrik lefnad, som varit en oafbruten kamp mot tidens mörker, oordningar och villfarelser, hemsökt af tryckande husliga sorger och invecklad i en hård strid med den mera hårdnackade än stora Påven *Innocentius IV*, och de Lombardiska Städer, som slutit sig till Guelfiska partiet. Ännu oförkrossad, och efter att hafva undgått ett mordanslag, hvarföre hans gunstling, den store Statsmannen *Peter af Vineia*, misstänkt och fängslad, straffade sig sjelf med döden, afled Kejsar Fredrik den 13 Dec. 1250 i Firenzuola, på återvägen från Lombardiet till Apulien, sedan han öfverlemnade härens befäl åt sin tjuguariga son, *Enzio*, Konung af Sardinien och Italiens Vice Konung, redan utmärkt af krigsbragder och om hvilken hans *fiender* vittnat, att han var den ypperste af sin tids ynglingar och lika tapper som snillrik och skön.

Slaget vid Fossalta, som stod den 26 Maji 1249 afgjorde Enzios öde. *Conrad IV* blef Tysklands samt Neapels och Siciliens Konung efter sin fader, Kejsar Fredriks död, men dog redan år 1254. Hans yngre broder *Manfred*, Hertig af Tarento, en yngling af glänsande egenskaper, eröfrade, för sin minderåriga Brorson *Conradin*,

i trots af Påfven Alexander IV och sina många fiender, Neapel och Sicilien; men gaf slutligen vika för folkets enhälliga önsknningar och lät kröna sig till Konung i Palermo 1258. Han bibehöll med glans och ära sina fäders thron till år 1266, då han stupade i slaget vid Benevento mot *Karl af Anjou*.

Conrad IV:s unge Son, *Conradin*, tågade år 1267 om hösten öfver Alperna, för att rycka sin ärfda spira ur den tyranniske inkräktarens händer. Han blef slagen och fången i en strid mellan Scurcola och Alba, den 22 Aug. 1268 och halshuggen den 29 October samma år.

Då ännu lefde Konung Enzo i sina bojor. Han dog först den 14 Mars 1272 efter nära 23 års fångenskap i Bologna, såsom den siste af Hohenstauferna, en af de största och olyckligaste historien skildrat.

Till Enzios sista Sång.

Konung Enzios och Lydia Viadagolas Son blef, efter en af Historieskrifvaren Ghirardacci anförd tradition, stamfader för ätten *Bentivoglio*, som i sjelfva sitt namn (*Jag vill dig väl*) förvarar minnet af Enzios och Lydias kärlek.

Till Elfte Sången.

*Konung Manfred, schön att skåda,
Kunglig eld i blåa ögat har.*

När *Manfred*, ännu blott Prins af Tarento, under en stormig och regnig natt, med några trogna vänner och

Saracener, flydde från Venosa till Luceria, lät han i en skog upptända eld. Under det han värmdes sig dervid, sade han till sina följeslagare: "*Detta är min kungliga eld.*" Han lät snart sina fiender känna den kungliga eld, som lågade i hans eget bröst.

— *Guldkonungen af Norden,*
Gustaf Adolf. —

En Italiensk Historieskrifvare berättar, att Konung Gustaf Adolf, för sitt sköna guldgula hår, under trettioåriga kriget kallades *Guldkonungen* (Il Re d' Oro.)

Katalogitemid: 000695765.1

Librisnr: 242876

Författare: Inrikesministeriet

Titel: Nya dikter af Karl August Malm

Objektid/Utgivningsår:

Projekt: Litteraturbanken

Materialtyp: Monografi

Färm & omslag fotograferas

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Centimetres

TIFFEN

Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

